

Tre av planscherna på museet i Häggeby i Håbo kommun i Uppsala län: Sommar, Nattfjärilar och Äldre stenåldern.

Katekes, kamin och kateder

Skolsalen ser ut som i början av förra seklet, med planscher och allt. I Häggeby i Uppsala län finns ett skol- och bygdemuseum.

Skolplanscher som undervisningsmaterial var vanligt i folkskolan från 1890 till 1970-talet. I dag sker undervisningen med helt andra medel och metoder. Men planscherna finns kvar, dock inte i skolorna utan i museer och hos samlare. Några av planscherna är gjorda av kända konstnärer och har blivit populära som samlarobjekt.

I Häggeby skol- och bygdemuseum har drygt 400 planscher fotograferats för att kunna exponeras på ett överskådligt sätt för besökare, men också för att bilderna lättare skall kunna hanteras.

Skolplanscherna var en del av det material som fanns i skolorna runt om i kommunen när man 1983 tog upp frågan om var allt överflödigt skolmaterial skulle förvaras.

Eftersom kyrkan hade köpt fastigheten i Häggeby med de båda skolbyggnaderna på av kommunen och småskolan stod tom, var det en lämplig lokal.

Beslutet fattades och många

Häggeby skol- och bygdemuseum har orgel, kateder och skolplanscher - standardutrustning i gamla tider skolor.

ideella krafter väcktes till liv. Det lades ner ett oerhört jobb med att få hela fastigheten till vad den är i dag - ett skol- och bygdemuseum.

Den 17 augusti 1985 invigdes museet av föreningen Häggeby skol- och bygdemuseum som sedan dess förvaltar museet.

Byggs 1907

De kan i dag visa upp en tidstypisk inredd skolsal, bevarad

läARBOSTAD, kommunalrum och rum för den tidens skolköksundervisning.

Det två våningar höga huset byggdes 1907 med en stor lärosal och läARBOSTAD på bottenvåningen.

På övervåningen var det kommunalrum, bibliotek och skolkök.

År 1947 lades skolan ned på grund av sjunkande elevantal. Den användes därefter som bo-

stad till kyrkvaktmästaren och hans hustru som hade hand om utspisningen till eleverna i folkskolan en bit därifrån.

Unik skolmiljö

Från invigningen 1985 till i dag har museet besökts av cirka 250 personer årligen. För några år sedan prioriterades marknadsföringen, man gjorde informationsfoldrar och en hemsida. Därefter har fler fått vet-

skap om och kunnat uppleva denna unika skolmiljö som bevarats i det gamla skolhuset i Häggeby.

Text och foto: Tommy Hildorsson

Museet har enbart öppettid på söndagar under sommaren. Under övriga tider öppnar man på beställning. Mer information finns på hemsidan häggeby.se

KRÖNIKA

Min debut som trevlig hovmästare

Sådärja. Svart kostym, vit skjorta, orange fluga, näsduk som sticker upp ur kavajfickan, svarta nyputsade skor och välkammad frisyra. Jag var redo för min debut som hovmästare!

Allt började med ett besök på puben. Där tog den spanske krögaren mig avsidet och sporde med diskret stämma:

"Skulle du kunna vara hovmästare?"

Saken var den att revykungen Peter Flack kommit till byn. Och inte bara han utan hela hans gäng, för föreställning i den numera ombyggda teatern. Inför varje föreställning skulle ett stort antal gäster kunna inta en utsökt middag som spanske krögaren stod för. Han är känd långt över byns gränser för sin mat. Men så många gäster samtidigt hade han aldrig tidigare betjänat. Det behövdes folk. Och en hovmästare.

- Ska du vara hovmästare? Hovmästare? Du har väl ingen erfarenhet av att ar-

beta på en restaurang? invände L när jag bringade den i mitt tycke glada nyheten.

- Nej, det har jag inte, men jag ska inte servera. Jag ska ta emot gästerna, visa dem till rätt bord, vara allmänt trevlig och social, svarade jag.

- Allmänt trevlig och social? Tja, det borde du klara av. Och visa dem till rätt bord? Ja, ja. Och det här blir väl kvällsarbete, förstår jag? sa L.

Kvällsarbete, förvisso, men inte så sent. Min roll som hovmästare, hade krögaren försäkrat, avslutades när alla gäster placerats. Då kunde jag gå hem.

Så var det dags. En pulpet stod uppställd vid ingången. Där skulle jag stå och ta emot gästerna. I min hand hade jag viktiga dokument. En lista över alla anmälda, deras namn, antalet gäster och vilket bord de skulle placeras vid. Enkelt och redigt. Inga problem.

Nu visade det sig emellertid, som van-

ligt, att allt i livet inte alltid är så enkelt som det i förstone ter sig. En del gäster hade synpunkter på sin placering. Andra ville plötsligt ha vegetarisk kost (fastän det skulle anmälas i förtid). Några ville absolut inte sitta i närheten av andra gäster, som de, av för mig okända skäl, inte tålde.

Näväl. Allt förlöpte till allas belåtenhet.

Sedan gick jag omkring och var allmänt trevlig och social. Som jag uppfattade det uppskattades just den rollen mycket väl av kunderna. Jag småpratade med dem, undrade om allt var till belåtenhet och sporde i en del fall varifrån de kom. Många angenäma samtal utspann sig.

Medan jag gick där och var lite märkvärdig sprang servitriser omkring och jobbade utav bara attan för att klara av anstormningen, ta upp dryckesbeställningar och en del annat. Jag kände stor

sympati, men min roll var ju inte att servera.

- Gick det bra? undrade L, när jag återvände.

- Jodå, det tror jag, sa jag, varvid jag fick en lapp i min hand där det angavs att middagen serverades i köket.

- Jag tänkte att du skulle visa oss till rätt bord. Nu när du är hovmästare och har klätt upp dig och allt, kvittrade L.

- Jaha. Kul. Det kan jag väg göra, då, sa jag.

- Och sen vill jag att du ska vara allmänt trevlig och social. Det ser jag verkligen fram emot. Du kan förresten ta upp beställning på dryck, även om det kanske inte ingår i en hovmästares arbetsuppgifter.

Stigbjörn Bergensten